

Vergaderjaar 2023–2024

31 865

Verbetering verantwoording en begroting

Nr. 247

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 april 2024

Met interesse heb ik kennisgenomen van de vragen die uw commissie stelt d.d. 24 januari 2024 naar aanleiding van de evaluatie Beleidskeuzes Uitgelegd. Deze evaluatie is op 17 juli 2023 door de Minister van Financiën naar de Kamer gestuurd¹. Ik deel uw mening dat aandacht voor een goede onderbouwing van beleidskeuzes van belang is en dat hier binnen mijn departement verbetering op nodig en mogelijk is. In deze brief ga ik daar, mede namens de Minister voor Rechtsbescherming en de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie, bij de beantwoording van de vragen van uw commissie op in.

1.

In hoeverre ziet u mogelijkheden om in beleidsbrieven (incl. kaders) nadrukkelijker dan tot nog toe het geval is aandacht te besteden aan het inzichtelijk maken van de gemaakte afwegingen die tot de beleidskeuze hebben geleid, inclusief gewogen alternatieve beleidsinstrumenten en dilemma's?

In het kader van de inrichting van de werkagenda «Versterken beleidskwaliteit» heeft het overleg van de secretarissen-generaal van alle departementen, het SGO, in augustus 2023 onder meer besloten de weg die met het Beleidskompas en de Operatie Inzicht in Kwaliteit is ingezet aan te jagen. Dit houdt in dat meer gestuurd wordt op de departementale implementatie van de instrumenten: het Beleidskompas, de werkwijze Beleidskeuzes uitgelegd (CW 3.1) en de Strategische Evaluatie Agenda (SEA).

Het Beleidskompas zorgt ervoor dat er bij nieuw of te herzien beleid in de beleidsvoorbereiding een zorgvuldig proces wordt doorlopen waarbij alle relevante belanghebbenden worden betrokken, alle kwaliteitseisen worden meegenomen en verschillende beleidsopties worden overwogen. Dit leidt tot een goede onderbouwing voor de uiteindelijke beleidskeuze

¹ Kamerstuk 31 865, nr. 231

die vervolgens in het kader Beleidskeuzes Uitgelegd aan uw Kamer wordt voorgelegd. De evaluatieparagraaf van dit kader, waarin in aansluiting op de onderbouwing van de beleidskeuze ook al wordt nagedacht over de (monitoring en) evaluatie, voedt vervolgens de SEA.

Sinds 1 juli 2021 moet eveneens in beslisnota's een volledig beeld worden gegeven van hoe een beslissing tot stand is gekomen en welke alternatieven of opties zijn besproken voordat een bepaalde keuze is gemaakt. Het gaat er daarbij om dat de overwegingen goed in Kamerbrieven terecht komen. Juist het moeten toelichten van de gemaakte keuzes in de beslisnota kan medewerkers stimuleren om aan de voorkant de belangrijke Beleidskompas en CW3.1-vragen goed te beantwoorden.

Op deze wijze wordt dus reeds nadrukkelijk aandacht besteed aan het inzichtelijk maken van de gemaakte afwegingen die tot de beleidskeuze hebben geleid. Ik zal stimuleren dat de komende tijd binnen JenV verdere stappen worden gezet op het gebruik van het Beleidskompas en het toepassen van de werkwijze Beleidskeuzes Uitgelegd en de SEA. Met de oprichting van een JenV-brede stuur- en werkgroep beleidskwaliteit, die onder meer gericht zijn op het aanjagen van de (integrale) implementatie van deze instrumenten en werkwijzen, is naar mijn mening reeds een belangrijke eerste stap gezet.

2.

Welke mogelijkheden ziet u om meer aandacht te besteden aan eventuele neveneffecten en risico's van voorgesteld beleid en de beheersing daarvan?

Het in kaart brengen van de eventuele neveneffecten en risico's van voorgesteld beleid, evenals de beheersing daarvan, vormt onderdeel van het Beleidskompas. Het doorlopen van het Beleidskompas bij de beleidsvoorbereiding kan als hulpmiddel dienen om deze aspecten nadrukkelijker te benoemen in de kaders Beleidskeuzes uitgelegd. Ik zal mij ervoor inzetten dat dit binnen mijn departement ook zoveel als mogelijk gebeurt.

3.

In hoeverre ziet u ruimte om de Kamer eerder in het beleidsproces te betrekken en de kaders «Beleidskeuzes uitgelegd» eerder toe te sturen, ook als de beleidsvoorstellen nog niet volledig uitgewerkt zijn?

De ruimte hiervoor is er al; als er met een voorlopig voorstel al budgettaire besluitvorming gemoeid is (dus als er geld voor wordt vrijgemaakt) is de algemene richtlijn om het kader Beleidskeuzes Uitgelegd op te nemen. Als het kader op dat moment nog niet volledig ingevuld kan worden kan worden aangegeven dat dit later nog volgt, in een vervolgbrief. Is er nog geen budgettaire besluitvorming nodig, dan is het algemene uitgangspunt om het kader niet in de Kamerbrief op te nemen, maar te verwijzen naar de vervolgbrief waarin het kader wel wordt opgenomen.

Op dit moment is het rijksbreed gebruikelijk om het kader Beleidskeuzes uitgelegd op te nemen in de Kamerbrief op het moment dat een beleidsvoorstel grotendeels is uitgewerkt. Daar zie ik ruimte om uw Kamer eerder te informeren; het uitgangspunt is om uw Kamer zo vroeg mogelijk te informeren, tenzij hiervoor onvoldoende ruimte in het proces van beleidsvorming is.

4.

Kunt u een geactualiseerd overzicht geven van de naleving van de werkwijze Beleidskeuzes uitgelegd door het departement Justitie en Veiligheid?

Het Financieel Jaarverslag Rijk bevat een actueel overzicht van de naleving van de werkwijze Beleidskeuzes uitgelegd door de verschillende departementen. In de periode van januari tot en met december 2023 viel voor JenV één brief binnen de scope van de werkwijze Beleidskeuzes uitgelegd (CW 3.1).

Het betreft de brief «Verlaging van de Griffierechten».² In de beslisnota bij deze brief is conform de werkwijze ook een ingevuld kader opgenomen.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius

² Kamerstuk 2023–2024, 29 279, nr. 826